

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ** tarafından Anayasanın 98. İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

G. Otlu

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Çocuk işçiliği, çocukların fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimini olumsuz etkileyen, eğitim hakkını zedeleyen önemli bir çocuk hakları ve halk sağlığı sorunudur. Türkiye'de çocuk işçiliğine ilişkin verilerde Resmi kurumlar ile sendikalar ve demokratik kitle örgütlerinin açıkladığı rakamlar arasında ciddi farklar bulunmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre, 2024 yılında Türkiye nüfusunun yüzde 25,5'ini 0-17 yaş grubundaki çocuklar oluşturmaktadır. Hanehalkı iş gücü araştırması 15-17 yaş grubundaki çocukların iş gücüne katılma oranını yüzde 24,9 olarak açıklamıştır. Buna ek olarak 504 bin çocuk da mesleki eğitim merkezleri (MESEM) kapsamında çalışmaktadır. Çocuk işçi sayısı 1 milyon 500 bine ulaşmıştır. Kayıt dışı çalışanlarla birlikte 2026 yılında Türkiye'de yaklaşık 2 ila 3 milyon arası çocuğun çalışmak zorunda kaldığı belirtilmektedir. Çalışan çocukların büyük bölümünü 15-17 yaş grubundaki erkek çocuklar oluşturmaktadır. Çocuklar daha çok tarım, sanayi, inşaat ve hizmet sektörlerinde istihdam edilmektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi raporlarına göre, Türkiye genelinde 2025 yılı boyunca en az 94 çocuk işçi iş kazalarında hayatını kaybetmiştir. 2026 yılının ilk üç ayında 12 çocuk işçi hayatını kaybetmiştir.

Çocuk İşçiliğinin nedenleri; gittikçe derinleşen yoksulluk, gelir eşitsizliği, sosyal koruma eksikliği, kayıt dışı ekonomi, eğitim maliyetler, 4+4+4 sistemi sonrası eğitimden kopuş, MESEM uygulamalarıdır. MESEM uygulamaları nedeniyle artan çocuk işçi ölümleri konu daha görünür hale gelmiştir. Özellikle mülteci çocuklar, kayıt dışı ve çok daha ağır şartlarda çalıştırılmaya açık en güvencesiz grubu oluşturmaktadır. Türkiye, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile ILO'nun 138 sayılı Asgari Yaş Sözleşmesi ile 182 sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması Sözleşmesine taraftır. Çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik temel uluslararası düzenlemelere, çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik ulusal programlar açıklanmasına karşın kayıt dışılık, yoksulluk ve eğitime erişim sorunları artarak devam etmektedir.

Bilimsel araştırmalar, çocukluk döneminde uzun süreli strese maruz kalmanın depresyon, kaygı bozuklukları, travma belirtileri ve dikkat sorunları gibi ruhsal sorunların ortaya çıkma riskini artırdığını göstermektedir. ocuk işçiliği, yalnızca ağır çalışma koşulları nedeniyle değil; eğitim, oyun, dinlenme, akran ilişkileri ve güvenli yetişkin desteği gibi gelişimsel ihtiyaçlardan mahrum bırakması nedeniyle de ciddi bir nöro gelişimsel risk oluşturmaktadır. ocuk işçiler arasında uzun çalışma saatleri, izin yoksunluğu, fiziksel ve duygusal istismar, iş kazaları, depresyon ve kaygı belirtilerinin yaygın olduğu gösterilmiştir.

Biyolojik, psikolojik ve sosyal boyutlarıyla çok yönlü bir sorun olan ocuk işçiliği; çocuğun emeğinin sömürülmesine, yaşam, sağlıklı büyüme, gelişme ve eğitim gibi temel haklarının ihlal edilmesine neden olmaktadır. Türkiye, Mayıs 2024'te Uluslararası alışma rgt (ILO) işbirliğiyle hazırlanan ulusal yol haritasının Alliance 8.7 Küresel Koordinasyon Grubu tarafından kabul edilmesiyle "nc ülke" ilan edilmiştir. Bu kapsamda, ocuk işçiliğinin tüm biçimlerini ortadan kaldırmaya yönelik politikaların güçlendirilmesi taahhüt edilmiştir. Ancak, yasalar ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükler doğrultusunda giderek yaygınlaşan ocuk işçiliğinin nlenilmesi için ocuk haklarının korunması, sosyal koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi, kayıt dışı istihdamla etkin mücadele edilmesi, ailelerin ekonomik kırılganlıklarını azaltacak kapsamlı sosyal politikaların hayata geçirilmesi ve çocukların eğitim hakkına erişimini güvence altına alan politikaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınızın verilerine göre, 2020- Haziran 2026 yılları arasında 18 yaş altı kaç ocuk işçi vardır?
- 2- alıştırıldığı tespit edilen çocuklardan kaı Bakanlığınızın ocuk koruma sistemi kapsamına alınmıştır?
- 3- Ekonomik yoksunluk veya aile gelirinin yetersizliği nedeniyle çalışma hayatına yöneldiği belirlenen ocuk sayısı kaçtır?
- 4- ocuk işçiliği riski altındaki ailelere yönelik yürütülen sosyal yardım, şartlı eğitim desteği ve sosyal hizmet programlarından yararlanan hane sayısı kaçtır?
- 5- Son beş yılda ocuk işçiliğinin nlenmesine yönelik olarak çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer ilgili kurumlarla yürütülen ortak çalışmalar nelerdir?

6- Çocuk işçiliği nedeniyle eğitimden kopma riski taşıyan çocukların yeniden örgün eğitime kazandırılması amacıyla yürütülen programlar nelerdir? Bu kapsamda son beş yılda kaç çocuk yeniden eğitim sistemine dahil edilmiştir?

7- Bakanlığınız tarafından çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerine maruz kaldığı tespit edilen çocuk sayısı kaçtır? Bu çocuklara yönelik ne tür psikososyal destek hizmetleri sunulmaktadır?

8- Son beş yılda iş kazası sonucu hayatını kaybeden çocukların ailelerine yönelik psikososyal destek veya sosyal yardım hizmetleri sağlanmış mıdır? Sağlanmış ise kaç aile bu hizmetlerden yararlanmıştı?

9- Çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla hazırlanmış güncel bir ulusal eylem planı bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise hedefleri nelerdir?

10- Çocuk yoksulluğunun azaltılması ve çocukların çalışma yaşamına yönelmesini engellemek amacıyla hayata geçirilmesi planlanan yeni sosyal koruma programları bulunmakta mıdır?